Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 5

Profilul umanist din filiera teoretică şi toate profilurile şi specializările din filiera vocaţională, cu excepţia profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece pont din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÉTEL (30 pont)

Írja a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt, az alábbi esetekre vonatkozóan! Minden esetben egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. L. Blaga filozófus szerint:
a. *az ember lényege a közvetlenben és biztonságért való lét*
b. *a titokban való és felfedésre irányuló lét kitüntetett emberi létmód*
c. *nem létezik egy sajátos emberi természet*
d. *a titokban való és felfedésre irányuló lét az állatvilágra jellemző*

2. Az a terület, amelyhez a „Melyek az erkölcsös élet feltételei?” kérdés tartozik:
a. a logika
b. a szónoklattan
c. a gazdaságtan
d. az etika

3. Az alkalmazott etika sajátos kérdése:
a. az igazság
b. az abortusz
c. az antropológia
d. az örökkévalóság

4. A pozitív szabadság feltételezi:
a. az állam beavatkozásának hiányát az egyéni életbe
b. az állam felszámolását
c. az egyéni célok megvalósításához szükséges feltételek biztosítását
d. az állam polgáraival szembeni érdektelenséget

5. Az *ember alkotói sorsának* fogalma a következőre vonatkozik:
a. nem létezik az embernek egy meghatározott lényege
b. az élet értelmére
c. a politikára
d. az ember és állat közötti hasonlóságra

6. J. P. Sartre filozófus szerint, ha *abszolút szabadok* vagyunk, akkor:
a. abszolút felelősek vagyunk
b. gondolkodó lények vagyunk
c. predestináltak vagyunk
d. homo faberek vagyunk

7. Az alkalmazott etika tanulmányozza:
a. a bizonyosságokat
b. a vitatott erkölcsi kérdéseket
c. a nép hatalmát
d. elveket és szabályokat

8. Az a filozófus, aki szerint az egyéni szabadság korlátozása csak akkor jogszerű, ha mások szabadsága megsértésének megelőzésére irányul:
a. Arisztotelész
b. J. St. Mill
c. H. Bergson
d. Platón

9. A teleologikus etikához tartozik:
a. a hedonizmus
b. az elitizmus
c. az alkalmazott etika
d. a deontológia

10. Az újkorban jelenik meg annak szükségessége, hogy a szabadság kérdéskörét úgy közelítsék meg, mint:
a. logikai problémafelvetés
b. jelentéktelen kérdéskör
c. politikai érték
d. nevetséges probléma

II. TÉTEL **(30 pont)**

A. A baloldali oszlopban olyan filozófusok vannak felsorolva, akik az emberi természet kérdéskörével foglalkoztak a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. L. Blaga	1. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen szerepet tölt be a készpénz az életben.
b. Arisztotelész	2. Az ember a Szentháromság képe.
c. Szent Ágoston	3. Az állam egy természetes intézmény, az ember természeténél fogva egy társadalmi lény.
d. R. Descartes	4. Az ember a titokban való és felfedésre irányuló létmód horizontjában nyeri el teljességét és méltóságát.
	5. Az ember gondolkodásként fedezi fel önmagát; a gondolkodás világosságából következtet saját létének evidenciájára: *Cogito ergo sum*.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemeben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: a*z ember par excellence kultúrateremtő lény.* **8 pont**

C. Konkrét példával mutasson rá, a társadalmiság szerepére/jelentőségére az emberi természet meghatározásában! **6 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

Ha az emberiség egyetlen ember kivételével azonos véleményen volna, még akkor sem lenne joga ezt az embert elhallgattatni, ahogy annak sem lenne joga, ha hatalma volna is rá, az emberiséget elhallgattatni.

(J. St. Mill, *A szabadságról*)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Nevezze meg a véleménynyilvánítási szabadság két jellemzőjét! **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *egyéni érdek* és a fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**
3. Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Az erkölcsre vonatkozó filozófiai szemlélődésben az alkalmazott etika fontos szerepet tölt be.

1. Nevezze meg az alkalmazott etika két jellemzőjét! **6 pont**
2. Konkrét példával mutassa be azt, ahogyan az eutanázia gyakorlása konfliktusban állhat az erkölcsösséggel! **4 pont**